

5 Söndagen i Fastan

2 Årg. Ev. Mark 12:1-12

I.N.J

Ett himmelsskriande brott – det och inget mindre – lade grunden för vår frälsning. Det är det vårt evangelium idag på femte söndagen i fastan vill lära oss. Jesu liknelse är klar nog! Han är *”den älskade sonen”*. Behandlingen av honom inget mindre än en lidandesförutsägelse. Liknelsen berättas ju någon tid innan påsk. Jesus har i dagarna gjort sitt intåg i Jerusalem. Nu befinner han sig på tempelplatsen och hans ilsknaste fiender bevakar varje steg han tar och lyssnar kritiskt till varje ord han yttrar för att för att få något att anklaga honom för!

Som vanligt, när Jesu berättar liknelser, anknyter han till något som hans åhörare känner till. Så även här. Vingårdar fanns det gott om i Palestina. Och *”Vingården”* med stort *”V”* den var också känd. Det var en bild för Israel – Guds eget folk. Och profeten Jesajas ord, de som utgör bakgrunden till Jesu liknelse, var också kända: *”Jag vill sjunga en sång om min älskade vän, en sång om min vän och hans vingård”* (Jes. 5:1). Och precis som i Jesu liknelse har vännen – underförstått Gud – visat hur mycket han bryr sig om sin vingård. Han inte bara *”planterade”* den. Han investerade både tid, möda och arbete i den. Han *”satte stängsel kring den, högg ut ett presskar och byggde ett vaktorn”*. Och så till sist *”arrenderade han ut den och reste bort”*. Och det i tron, att nu, nu är min vingård i goda händer.

Men uppenbarligen inte. När han skickade sina tjänare att hämta avkastningen, blev de antingen misshandlade eller dödade. Arrendatorerna ville behålla vingården för sig själva och styra och ställa efter eget gottfinnande. Och vi inser mot vem udden är riktad! Inte mot det judiska folket -att de står på Jesu sida framgår ju klart av evangeliet - utan mot deras andliga ledare – de som från första stund uppträtt som Jesu hätskaste motståndare och som vid det här laget inte bara *”hade velat gripa honom”*, utan aktivt *”sökte efter ett sätt att röja honom ur vägen”* (Mark 11:18). Och de lyckades ju till sist – alldeles som Jesus förutsade. På långfredagen var det rätt nöjda. Äntligen var *”problemet Jesus”* röjt ur vägen och lugnet återställt i vingården!

Men nu vändes perspektivet: den misshandlade och dödade – den förkastade och ratade blir - med en härlig bildväxling - en *”hörnsten”* – ett fundament – frälsningens grund. Nu kan ingen, som Paulus säger, *”lägga en annan grund än den som redan finns, och den är Jesus Kristus”* (1 Kor 3:11). Så förunderligt, så suveränt, handlar Gud. Det är han som tar initiativet till frälsningen! Det är han som är i det som sker – också på Golgata – också på det fruktansvärda pinoredskap som korset är. Ja, *”Gud var i Kristus och försonade hela världen med sig själv”* (2 Kor. 5:19).

Kanske har vi svårt för det här med Jesu försoning, med lidandet, korset och blodet. Kan vi inte slippa att höra om det? Kan inte Gud frälsa på annat sätt – genom en majestätisk gest från himmelen? Varför tala om försoningen som något objektivt? Är det inte en process inom oss? Varför förlägga den *utanför* oss. Var det verkligen tvunget? Ja, därför att människan är den hon är: en syndare som inte kan frälsa sig själv - och därför att Gud är den han är: fullkomligt rättfärdig och kärleksfull på en gång. Därför går Jesus in i vårt ställe – som sann människa och sann Gud. Och så vänds allt – oss till godo. Jag tänker på Josefs ord till sina bröder. Han blev ju såld som slav till Egypten, men när han talar om sin lidandeshistoria – ser den s.a.s. i backspegeln – då ser han de skedda ur ett helt annat perspektiv än den förorättades eller förgrämdes. Han säger istället – och så blir hans ord profetiska. De syftar på Jesus och hans försoningslidande: *”Ni tänkte ont mot mig, men Gud har tänkt det till godo för att låta det ske som nu har skett och så behålla mycket folk vid liv”* (1 Mos 50:20).

I klartext: Hur ond och hatisk människan än är, Guds kärlek är alltid större. Hur djupt människan än faller, Guds kärlek tränger alltid djupare för att kunna fånga upp henne. Gud säger aldrig: ”Jag älskar dig så länge jag har lust”. Inte heller: ”Jag älskar dig hit, men inte längre”. Utan istället: Jag älskar dig *”intill slutet”* – ända in i döden (Joh. 13:1). I vår liknelse går därför *”den älskade sonen”*, villigt till vingården. Han är beredd – inte bara att förkastas – utan också att lida och dö – beredd inte bara att vara lydig mot sin far – utan för att han älskar alla – även sina fiender. Det är ju det som är försonarens roll – att dö i någon annans ställe. Är den tanken ”barbarisk”? Man hör ju det ibland. Och ändå handlar det till sist om kärlek. Precis som det står i Rom 5:8: *”Gud bevisar sin kärlek till oss genom att Kristus dog för oss medan vi ännu var syndare”*. Eller för att uttrycka det med orden i dagens tillredelsepsalm:

*I tjänargestalt
kom Ordet till oss och försonade allt,
steg ner i vår skuld och vårt lidandes djup
och älskade världen tillbaka till Gud.
Det brustna blev helt i hans kärlek till oss
på Golgata kors.*

Försoningen har alltså skett – *”utanför oss”* - en gång för alla. Vi behöver inte frälsa oss själva, inte betala himmelen med goda gärningar, inte köpa det eviga livet med egen fromhet. I det Jesus har gjort för oss på Golgata har vi något klippfast att hålla oss till – något att bygga på – något som ger livsmod – men också frimodighet inför livets slut och inför vår död en gång.

Låt mig bli lite personlig. För många år sedan fick jag en gammal bibel – du vet en sådan med frakturstil – i den översättning som man brukar kalla ”Carl XII:s”. Bibeln hade tillhört min fars faster. Överallt i bibeln var det instuckat änglabokmärken och små papperslappar med anteckningar. På en av dem stod det: ”Fars sista ord här i livet var: Vi är försonade”. Min farfars far, hade alltså dött trygg, utan ångest och oro, i den fasta förvissningen att Jesus gjort tillfyllest på sitt kors också för honom och att vägen till himmelen var öppen och fri. Jag är så glad att jag fick den där bibeln och hittade anteckningen. ”Vi är försonade”. Det ju till sist om det alltsammans handlar idag. Eller hur? Rubriken i evangelieboken är ju ”Försonaren”.

Men - Vingården då – hur har det gått med den? Ja, den gick inte omstyr med arrendatorerna. Den ”*gavs åt andra*” läser vi. Det finns alltså ett hopp! Vi förstår att det handlar om kyrkan. Det betyder inte att Gud förkastat sitt egendomsfolk. Men frälsningen – den gäller också hedningarna – alla folk – också dig och mig. Gud tar alltså en ”omväg” - för att också till sist kunna frälsa sitt Israel. Han har aldrig gett upp det hoppet. Nej, som Paulus skriver: ”*Gud tar inte tillbaka sina gåvor och sin kallelse*” (Rom 11:29). Gud vill frälsningen. Gud tog initiativ till frälsningen. Gud genomförde frälsningen! Utan oss och utanför oss. Alldeles så som vi läser i Ef. 2:8: ”*Av nåd är ni frälsta genom tron, inte av er själva, Guds gåva är det*”.

Så vingården – Guds kyrka på jorden - där Jesus själv är vinträdet och vi är grenarna – det är vår växtplats. Vår näring – det är Jesu försoning. Att tro på den, att leva i och av den, det som Jesus har sagt, att ”*bli kvar*” i honom (Joh. 15:1-10). Utan honom kan vi ”*ingenting göra*”. Men när vi hämtar kraft ur hans försoning, då förverkligar vi ju det som är syftet med vingården: Vi ”*bär rik frukt*”. Det betyder inte att vi är perfekta, att vi inte skulle behöva nåd och förlåtelse. Det behöver vi alltid. Och förlåtelse finns. Vi har ju en Försonare! Amen.

Psalmer: 143, 452 v 1-5, 452 v 6-8, 62 v 2-6, 145
S:t Clemens, Laholm, 2025-04-06